

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ประวัติ ชุมชนวอแก้ว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

ประวัติชุมชนบ้านวอแก้ว

1. ประวัติชุมชน

เดิมมีประวัติ เล่าสืบต่อกันมาว่า พระนางจามเทวีได้เสด็จมารบกับพม่าแล้วได้สร้างวอหามให้แด่พระนางจามเทวี ในพื้นที่นี้ เพื่อใช้ในการเสด็จพระราชดำเนิน กองทัพของพระองค์ ได้มาพักแรม และสันนิษฐานว่า เป็นพื้นที่ของชุมชนบ้านวอแก้วในปัจจุบัน ตั้งแต่นั้นมาชาวบ้านจึงเรียกกันติดปากว่าบ้านวอ สมัยต่อมาเปลี่ยนชื่อเรียกว่า “บ้านว้อ” จนกระทั่งปัจจุบัน จึงเปลี่ยนชื่อเรียกใหม่เป็น “บ้านวอแก้ว” เพราะซ้ำกับ บ้านหลายทุ่ง หมู่ 4 ก็มีชื่อเรียกว่า บ้านว้อ เช่นเดียวกัน

2. ที่ตั้ง

หมู่บ้านวอแก้ว ตำบลวอแก้ว อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง 52190 ถนนลำปาง – เชียงใหม่ (สายเก่า) อยู่ทิศเหนือ ของที่ว่าการอำเภอห้างฉัตร ห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ 8 กิโลเมตร และมีถนนแยกไปหมู่บ้านประมาณ 10 กิโลเมตร และอยู่ห่างจาก อำเภอเมืองจังหวัดลำปาง 25 กิโลเมตร

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ป่าไม้ดอยขุนตาล อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน
 ทิศใต้ ติดต่อกับ บ้านทุ่งตุ่น - แม่ติว หมู่ที่ 2
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับ บ้านหลายทุ่ง หมู่ที่ 4
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ บ้านปางม่วง อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง

อาณาบริเวณ

พื้นที่ของหมู่บ้านประมาณ	4,210 ไร่	แบ่งออกเป็น
พื้นที่อยู่อาศัย	1,000 ไร่	
พื้นที่การเกษตร	2,989 ไร่	
พื้นที่สาธารณะ	112 ไร่	
พื้นที่รกร้างว่างเปล่า/ป่า	109 ไร่	

3. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน

- 3.1 จำนวนครัวเรือน 300 ครัวเรือน
 3.2 จำนวนประชากร 1,096 คน แยกออกเป็น
ชาย	558 คน
หญิง	538 คน

3.3 การเดินทาง

รถมอเตอร์ไซด์ ใช้เวลา 15 นาที ค่าใช้จ่ายต่อเที่ยว 30 บาท

รถยนต์ ใช้เวลา 10 นาที ค่าใช้จ่ายต่อเที่ยว 100 บาท

3.4 บริการสาธารณะต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เช่น สถานีอนามัย โรงเรียน วัด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สนามเด็กเล่น สนามกีฬา โทรศัพท์สาธารณะ หอกระจายข่าว ร้านค้าสหกรณ์ชุมชน ฯลฯ

4. ศักยภาพในชุมชน

4.1 แหล่งน้ำธรรมชาติ

- แม่น้ำ จำนวน 2 แห่ง/สาย ใช้ประโยชน์ได้ตลอดทั้งปี 2 แห่ง/ปี
- ลำคลอง จำนวน 115 แห่ง/สาย ใช้ประโยชน์ได้ตลอดทั้งปี 115 แห่ง/ปี
- ห้วยจำนวน 6 แห่ง/สาย ใช้ประโยชน์ได้ตลอดทั้งปี 2 แห่ง/ปี
- หนอง/สระจำนวน 2 แห่ง/สาย ใช้ประโยชน์ได้ตลอดทั้งปี 2 แห่ง/ปี

4.2 แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- อ่างเก็บน้ำ จำนวน 2 แห่ง ใช้ประโยชน์ได้ตลอดทั้งปี 2 แห่ง
- สระน้ำ จำนวน 115 แห่ง ใช้ประโยชน์ได้ตลอดทั้งปี 115 แห่ง
- เขื่อนฝาย จำนวน 7 แห่ง ใช้ประโยชน์ได้ตลอดทั้งปี 2 แห่ง
- บ่อบาดาล จำนวน 2 แห่ง ใช้ประโยชน์ได้ตลอดทั้งปี 1 แห่ง/ปี
- บ่อน้ำตื้น จำนวน 55 แห่ง ใช้ประโยชน์ได้ตลอดทั้งปี 55 แห่ง/ปี

4.3 แหล่งน้ำเพื่อการบริโภค

- ประปาของหมู่บ้าน ใช้ประโยชน์จำนวน 253 คริวเรือน

4.4 ทรัพยากรด้านพืช หรือสัตว์ในหมู่บ้าน

- พืชที่มีอยู่ในธรรมชาติ เช่น สมุนไพร ไม้หายาก ฯลฯ
- ประเภทสมุนไพร บอระเพ็ด เครือไหล อบเชย ฮ้อสปากวาย โพงมดง่าม มะเขือแจ้
เครือ ฟ้าทลายโจร ม้าแม่ก่า หล้ารากเหลือง ฯลฯ
- สัตว์ที่มีอยู่ในธรรมชาติ
- สัตว์ป่า เช่น เก้ง หมูป่า กระรอก ไก่ป่า กระต่าย เสือ ตั๊กมึน เม่น อ้วน ฯลฯ
พังพอน ลิง กู อีเห็น ชะมด และนกต่างๆ ฯลฯ
- พืชที่เพาะปลูกในหมู่บ้าน
- ข้าว ถั่วลิสง ข้าวโพด ถั่วฝักยาว ผักกาด ผักชี แตงกวา แตงร้าน ฟักเขียว ฟักทอง
บวบ หล้าแพงโกล่า หล้าบาน่า หล้ามอนราได้ หล้ารูซี่ ฯลฯ
- สัตว์ที่เลี้ยงในหมู่บ้าน
- โคเนื้อ โคนม หมู ไก่พื้นเมือง เป็ด สุนัข แมว ฯลฯ

5. ข้อมูลทางเศรษฐกิจของหมู่บ้าน

5.1 การประกอบอาชีพหลัก

- การประกอบอาชีพเกษตรกรรม

5.2 การประกอบอาชีพรอง

- รับจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมในตำบลใกล้เคียง ในอำเภอ และในจังหวัด
- ค้าขาย

5.3 การประกอบอาชีพเสริม

- เย็บผ้า จักสาน และประดิษฐ์ดอกไม้

5.4 แหล่งทุนในชุมชน มีกองทุนต่าง ๆ ซึ่งเป็นทุนทางสังคมของชุมชน ดังนี้

1. กองทุนหมู่บ้าน จำนวน 1,400,000 บาท

2. กองทุน กข.คจ.	จำนวน	280,000 บาท
3. กลุ่มออมทรัพย์(แม่บ้าน)	จำนวน	310,000 บาท
4. กองทุนนาหญ้า	จำนวน	695,540 บาท
5. กลุ่มออมข้าว	จำนวน	300,000 บาท
6. กองทุน อสม.	จำนวน	35,000 บาท

5.5 การรวมกลุ่มเพื่อประกอบอาชีพ

- กลุ่มออมทรัพย์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	30 คน
- กลุ่มทำดอกไม้ประดิษฐ์	10 คน
- กลุ่มจักสาน	16 คน
- กลุ่มเย็บผ้า	30 คน
- กลุ่มออมข้าว 3 กลุ่ม	80 คน
- กลุ่มออมทรัพย์ อสม.	60 คน
- กลุ่มออมทรัพย์แม่บ้าน	45 คน

5.6 ผลิตภัณฑ์ หรือสินค้าของชุมชน

- จักสานไม้กวาด ตะกร้า ชันโตก ฮ่อง แซะ ฯลฯ
- ดอกไม้ประดิษฐ์จากกระดาษสา
- ผักและผลผลิตทางการเกษตร เช่น หญ้า เมล็ดแตงกวา มะขามหวาน ไบยาสูบ
- ถุงมือผ้า

5.7 แหล่งวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้าของชุมชน

- ในป่า
- ตลาดในเมือง
- ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ และบริษัทเอกชน

5.8 ตลาดจำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือสินค้าของชุมชน

- ตลาดในหมู่บ้าน
- ตลาดในตัวเมือง
- ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ และบริษัทเอกชน
- สวนสัตว์เชียงใหม่
- โรงบ่มไบยาในหมู่บ้าน

6. การกำหนดเอกลักษณ์ของหมู่บ้าน

เอกลักษณ์ของหมู่บ้าน หมายถึง การกำหนดลักษณะเด่นของหมู่บ้าน โดยนำประวัติศาสตร์ความเป็นมาของหมู่บ้าน สภาพพื้นที่ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ภูมิปัญญาท้องถิ่น สถานที่ท่องเที่ยว โบราณสถาน มากำหนดทิศทางที่ต้องการพัฒนาไปสู่การเป็นหมู่บ้านในด้านใดด้านหนึ่ง ดังนี้

1. การเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยว
2. การเป็นหมู่บ้านเกษตรกรรม
3. การเป็นหมู่บ้านวัฒนธรรม

4. การเป็นหมู่บ้าน โอบอ้อม
 5. อื่น ๆ ตามที่หมู่บ้านมีความเห็นร่วมกัน
- เอกลักษณ์ของหมู่บ้านนี้คือ เป็นหมู่บ้านเกษตรกรรม

**โครงการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข”
บ้านวอแก้ว อำเภอห้างฉัตร**

1. ด้านการพัฒนาคนในชุมชน

- 1.1 มีการจัดการความรู้ของชุมชน และรวบรวมรักษาเผยแพร่ภูมิปัญญาของคนในชุมชน

มีการเผยแพร่ภูมิปัญญาของชาวบ้านโดยสืบทอดการจักสานไม้ไผ่ของผู้สูงอายุ ณ ที่ทำการกลุ่มอาชีพ มีสมาชิกจำนวน 15 คน

มีการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้โดยใช้ภูมิปัญญาของนายโยธิน ฮาวปินใจ เป็นแหล่งเรียนรู้ของชาวบ้าน ในด้านการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง และการประกอบอาชีพเกษตรกรรมแบบผสมผสาน

1.2 คนในชุมชน มีความสามัคคี ร่วมมือทำกิจกรรมส่วนรวมในชุมชน

อำเภอห้างฉัตรได้คัดเลือกบ้านวอแก้ว เข้าเป็นหมู่บ้านประกวด หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” ปี 2554 โดยประชาชน ร่วมกิจกรรมพัฒนาถนนในหมู่บ้าน ตัดหญ้า ปรับภูมิทัศน์บริเวณหน้าบ้านทุกหลังคาเรือน ให้นำมอง

1.3 คนในชุมชน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ยึดมั่นนโยบาย 5 ร้วป้องกันยาเสพติด

ชุมชนวอแก้ว ได้ดำเนินการจัดทำประชาคม และวางมาตรการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการออกกฎระเบียบ และจัดตั้งอาสาสมัครป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งดำเนินการฝึกอบรม โดยที่ทำการปกครองอำเภอห้างฉัตร ในวันที่ 23 กรกฎาคม 2553

1.4 คนในชุมชนละเว้นการดื่มสุราและเล่นการพนันในงานวัด งานศพ และงานอื่นๆ ตามมติของเวทีประชาคม อย่างเคร่งครัด ชุมชนวอแก้ว มีการประชุม ออกกฎระเบียบเกี่ยวกับการดื่มสุรา และเล่นการพนันในงานศพ โดยมีเนื้อหาสรุปโดยย่อดังนี้

1. กรณีก่อเหตุชกต่อยและทะเลาะวิวาททุกกรณีที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน/ตำบล
2. กรณียาเสพติดทุกประเภท กรณีบุคคลในครอบครัวของหมู่บ้านใดในตำบล เป็นผู้กระทำผิดแล้ว ถูกจับกุมดำเนินคดีและศาลตัดสินว่าได้
3. กรณีการตัดไม้ทำลายป่าและทรัพยากรธรรมชาติที่มีกฎหมายหวงห้าม ให้ผู้พบการกระทำผิด ช่างต้นแจ้งผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย เช่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ตำรวจ
4. กรณีการลักลอบเล่นการพนันทุกชนิด ห้ามมีการเล่นการพนันทุกชนิดในทุกหมู่บ้านในเขตตำบลวอแก้ว ทั้งที่มีการจัดงานหรือไม่มีการจัดงานใน หมู่บ้านและตำบล หากมีผู้ใดจัดให้มีการเล่นการพนันในเขตพื้นที่หมู่บ้านตำบลวอแก้ว นอกจากจะถูกดำเนินคดี ตามกฎหมาย
5. วัดปลอดเหล้าและการจัดเลี้ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิดในงานศพ ให้เจ้าภาพงดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกชนิดในงานศพ และการจัดงานทอดผ้าป่า งานทอดกฐิน และงานประเพณีในวัด ห้ามมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวัดโดยเด็ดขาด
6. กรณีการลักลอบใช้ไฟฟ้าจี้ปลา หรือ ซ็อตปลา
7. กรณีการลักลอบทิ้งขยะหรือเผาขยะที่ก่อให้เกิดมลพิษ หากพบเห็น ผู้นำขยะไปทิ้งในเขตหมู่บ้านใดในตำบลวอแก้ว จะต้องถูกปรับ

8. การเข้าร่วมประชุมประจำเดือนปกติทางหมู่บ้านจะมีการประชุมเพื่อแจ้งนโยบายของราชการให้ราษฎรในหมู่บ้านทราบอย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง หากครัวเรือนใดไม่เข้าร่วมประชุม จะต้องเสียค่าปรับครั้งละ 100 บาท

9. การพัฒนาหมู่บ้านเนื่องในวันสำคัญ ต่าง ๆ ตัวแทนทุกๆครัวเรือน จะต้องให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาหมู่บ้านเนื่องในวันสำคัญต่างๆยกเว้น มีเหตุจำเป็นให้แจ้งคณะกรรมการหมู่บ้านทราบเป็นรายกรณี

2. ด้านเศรษฐกิจ

2.1 ครัวเรือนสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย และจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ชุมชนวอแก้วมีการรณรงค์ปลูกพืชผักสวนครัวและมีการทำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน มีการเลี้ยงสัตว์เศรษฐกิจไว้ใช้รับประทาน โดยไม่พึ่งพิงภายนอก

2.2 มีการส่งเสริมอาชีพ ที่ตอบสนองความต้องการของคนในชุมชน มีการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนตามความเหมาะสม

ชุมชนวอแก้วมีการจัดตั้งกลุ่มนาหญ้า และส่งเสริมให้ประชาชนปลูกนาหญ้าสำหรับใช้เลี้ยงสัตว์มีสมาชิก 55 คน เงินทุนจำนวน 695,540 บาท สำหรับตลาดที่จำหน่ายได้แก่ ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทย จังหวัดลำปาง และจังหวัดเชียงใหม่

- ส่วนผู้สูงอายุบ้านวอแก้ว ได้จัดตั้ง และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์โดยการรวมกลุ่มกับใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน จักสานไม้ไผ่ เพื่อเป็นสินค้า OTOP ของหมู่บ้าน

- ชุมชนวอแก้ว ได้ส่งเสริมให้ประชาชนได้รวมกลุ่มกันจัดตั้งสหกรณ์โคนมนครลำปาง เนื่องจากน้ำนมส่งไปยัง บริษัท เฟรชมิล (Fresh Milk) จำกัด

2.3 กลุ่มออมทรัพย์/กองทุนสวัสดิการ

ชุมชนวอแก้วมีกองทุน/สถาบันการเงินอยู่จำนวน 6 กลุ่ม คือ

1. กองทุนหมู่บ้าน
2. กองทุน กข.คจ.
3. กลุ่มออมทรัพย์ (แม่บ้าน)
4. กองทุนนาหญ้า
5. กลุ่มออมข้าว
6. กองทุน อสม

ซึ่งรวมเงินทั้ง 6 กองทุน แล้วมีเงินทุนที่สามารถให้สวัสดิการ ที่คนในชุมชนได้ใช้ประโยชน์เป็นเงินจำนวนเงิน 2,325,000 บาท (สองล้านสามแสนสองหมื่นห้าพันบาทถ้วน) ซึ่งทางหมู่บ้านจะดำเนินการจัดตั้งเป็นธนาคารหมู่บ้าน หรือสถาบันการเงินของหมู่บ้านต่อไป

2.4 มีการปลูกพืชผักสวนครัวรั้วกินได้ในบริเวณที่คนอยู่อาศัยและพื้นที่ทำไร่ปลายนา

ชุมชนวอแก้วได้จัดทำโครงการเพาะปลูกพืชผักในครัวเรือน ชาวบ้านวอแก้วทุกหลังคาเรือนมีการปลูกพืชผักสวนครัวไว้ในบริเวณบ้าน เป็นการรณรงค์ การช่วยลดภาวะโลกร้อน และลดรายจ่ายได้กับครัวเรือน

3. ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

3.1 มีการบริหารทรัพยากรธรรมชาติในชุมชนได้อย่างเหมาะสม

มีการสร้างสวนป่าชุมชนเพื่อมีไม้ไว้ใช้สอยและลดภาวะโลกร้อน มีการรณรงค์ ไม่ตัดไม้ทำลายป่า และจะร่วมกันอนุรักษ์ขยายพันธ์พืช

มีการจัดทำโครงการบ้านนออยู่ หน้าบ้านนอมอง เป็นโครงการที่เกิดขึ้นมาพร้อมกับโครงการบ้านโฮมสเตย์ ซึ่งเป็นการปรับปรุงภูมิทัศน์ ของชุมชนให้เป็นบ้านที่นออยู่นออาศัย ชวนมอง โดยการรณรงค์ให้ทุกครัวเรือน ร่วมกันปรับแต่งบริเวณหน้าบ้านของตน โดยนำดอกไม้หรือพืชผักต่าง ๆ มาปลูกไว้ตามลักษณะพื้นที่ของหน้าบ้าน ให้มีความเป็นระเบียบ ยังสามารถเก็บผลผลิตมารับประทานได้

3.2 โครงการบ้านโฮมสเตย์

เป็นกิจกรรมที่ทางชุมชน ต้องการผลักดันให้เป็นชุมชนแห่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ด้วยเล็งเห็นถึงความสำคัญของทรัพยากรที่มีอยู่ของชุมชน ซึ่งนับเป็นทุนทางสังคม ที่มีทั้งทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ ทุนด้านบุคลากร ทุนด้านความรัก ด้านความสามัคคี ฯลฯ ชุมชนขอแก้วได้รับการสนับสนุนจากภาคีการพัฒนา และสถาบันศึกษาที่สำคัญ คือ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่ และ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์ลำปาง ได้มาให้ความรู้ เตรียมคน(ไกด์) เตรียมสถานที่ (บ้านพัก) และการบริหารจัดการ (กรรมการ) ได้ต้อนรับนักท่องเที่ยว จำนวน 1,500 คน สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในหมู่บ้าน และเป็นกรร่วมกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่สวยงามให้อยู่กับชุมชนตลอดไป

4. ด้านสุขภาพอนามัย

ชุมชนวอแก้วมีระบบโครงสร้างพื้นฐาน มีการจัดทำประชาคม จัดทำแผนชุมชนด้านสุขภาพ ที่สามารถนำไปปฏิบัติจริง อีกทั้งมีการจัดการเพื่อเสริมสร้างสุขภาพคนในชุมชน ในรูปแบบลักษณะ และวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม

5. ด้านบริหารจัดการชุมชน

5.1 มีการจัดระบบฐานข้อมูลในชุมชน มีกระบวนการจัดทำเก็บรวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูล อย่างเป็นระบบ

มีการจัดตั้งอาสาสมัครจัดเก็บข้อมูล จปฐ. และมีการใช้ประโยชน์จากข้อมูล จปฐ./กชช. 2 ค. มาประชาคม และจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน

5.2 มีการจัดทำแผนชุมชน โดยการผ่านกระบวนการประชาคมหมู่บ้าน

5.3 มีการส่งเสริมการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย การปกป้องสถาบันสำคัญของชาติ และการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกระดับ

- บ้านวอแก้วมีการอบรมอาสาสมัครปกป้องสถาบัน (อสป.) ในวันที่ 23 กรกฎาคม 2553 มีอาสาสมัครรวม 10 คน ซึ่งจะนำความรู้ไปขยายแก่ประชาชนในหมู่บ้าน
- การเลือกตั้งที่ผ่านมามีการจัดตั้งอาสาสมัครพัฒนาประชาธิปไตยในการรณรงค์แก้ปัญหาการขาดเสียง และร่วมรณรงค์ให้ประชาชนไปใช้สิทธิไม่น้อยกว่า 70% ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
- จัดการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้าน
- จัดตั้งชุด ชรบ. รักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้านช่วยเหลือกิจกรรมในชุมชน
- มีการอบรมอาสาสมัครสายตรวจป้องกันภัย (ตำรวจบ้าน)

5.4 จัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชน แหล่งเรียนรู้ชุมชนให้คนในและนอกชุมชน ได้มาศึกษาเรียนรู้ และร่วมใช้ประโยชน์อย่างชัดเจน

นายโยธิน ฮาวปินใจ เป็นเกษตรกรที่มีพื้นที่ และเป็นราษฎรของบ้านวอแก้ว ที่มีแนวคิดและนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการทำการเกษตร ตามหลักทฤษฎีใหม่ สามารถทำเป็นตัวอย่าง และเป็นศูนย์เรียนรู้ของชาวบ้านภายในและนอกหมู่บ้าน มีผู้ที่สนใจทั้งภาครัฐและเอกชนมาดูงานเป็นประจำ

5.5 การจัดระเบียบชุมชน

ชุมชนวอแก้วได้จัดระเบียบชุมชนโดยมีกรรมการหมู่บ้าน เป็นชุดบริหารงาน และมีการจัดหมวดหมู่หรือคุ่ม คือ การจัดระบบกลไกในการทำงาน ที่จะช่วยเหลือกรรมการหมู่บ้านทำงาน โดยมีกรรมการหมู่บ้านจะแบ่งหมู่บ้านออกเป็นกลุ่มแล้วให้แต่ละกลุ่มเลือกผู้นำของกลุ่มตนเองขึ้นมาให้มาเป็นตัวแทนหรือผู้นำ ในหมู่บ้านวอแก้วได้จัดแบ่งกลุ่มหัวหมวดออกเป็น 20 หัวหมวด ซึ่งในแต่ละหัวหมวด จะมีผู้นำหมวดของตนเอง ดังต่อไปนี้

1. นายวันจันทร์	จุ่มใจเย็น	หัวหน้าหมวด	1
2. นายสนั่น	ไชยพัฒน์	หัวหน้าหมวด	2
3. นายธีระวัฒน์	สุทะนะ	หัวหน้าหมวด	3
4. นายเฉลียว	ต๋อยคำลือ	หัวหน้าหมวด	4
5. นายสม	ปามาคำ	หัวหน้าหมวด	5
6. นายสุขประเสริฐ	ต๊ะชัย	หัวหน้าหมวด	6
7. นายอินคำ	ช่างสัก	หัวหน้าหมวด	7
8. นายสุพรรณษา	จุ่มใจเย็น	หัวหน้าหมวด	8
9. นายอเนก	ธิวงค์	หัวหน้าหมวด	9
10. นายทร	เนมหาวัน	หัวหน้าหมวด	10
11. นายประสิทธิ์	แก้วบุญเรือง	หัวหน้าหมวด	11
12. นางสาวกาญจนา	อุปอินทร์	หัวหน้าหมวด	12
13. นายวิฑูล	ธิวงค์	หัวหน้าหมวด	13
14. นายขวัญชัย	อินยะบุตร	หัวหน้าหมวด	14
15. นายมานิต	วงศ์ต่อม	หัวหน้าหมวด	15
16. นายบุญมา	ตานาคำ	หัวหน้าหมวด	16
17. นายประนาม	ต๋อยคำลือ	หัวหน้าหมวด	17
18. นายสมบูรณ์	จุ่มใจเย็น	หัวหน้าหมวด	18
19. นายสวย	สุวรรณสุระ	หัวหน้าหมวด	19
20. นายนที	เตชะธิ	หัวหน้าหมวด	20

ผู้นำในแต่ละหมวดในชุมชนวอแก้ว จะมีหน้าที่รับข่าวสารต่าง ๆ มาแจ้งให้กับลูกบ้านในเขตที่ตนรับผิดชอบให้รับทราบ และรวมไปถึงในส่วนของการเก็บรวบรวมเงิน หรือสิ่งของที่ได้ตกลงไว้ในการประชุมในหมู่บ้าน เมื่อในหมู่บ้านมีงานหรือเทศกาลต่าง ๆ เกิดขึ้น โดยส่วนมากแล้วงานมักจะจัดที่วัดในหมู่บ้านนั่นเอง งานดังกล่าวจะรวมไปถึงทั้งงานบุญ หรืองานรื่นเริงต่าง ๆ ตามแต่โอกาส โดยสามารถอธิบายการจัดแบ่งหมวดหมู่ของหมู่บ้านวอแก้วอย่างละเอียดทั้ง 20 หมวด โดยใช้แผนที่เดินดินในการอธิบายให้เห็นอย่างชัดเจน

6. ด้านศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี

ประเพณีในรอบปี เป็นประเพณีที่เป็นความเชื่อ ความศรัทธา ของประชาชนในหมู่บ้านที่จัดกันมาเป็นประจำทุกปี ได้แก่

- ประเพณีปีใหม่เมือง
- ประเพณีเลี้ยงผีปู่ย่า
- ประเพณีฟังธรรมบ่ผากลางน้ำ
- ประเพณีถวายเทียนพรรษา
- ประเพณีฟังธรรมหลวง
- ประเพณีตานก๋วยสลาก
- ประเพณียี่เป็ง
- ประเพณีลอยกระทง
- ประเพณีเลี้ยงผีหอ
- ประเพณีอบรมธาตุ (ดอยแล)
- ประเพณีเลี้ยงผีฝาย
- ประเพณีเลี้ยงผีขุนน้ำ
- ประเพณีตานข้าวใหม่

7. ด้านความมั่นคงและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน/การป้องกันภัยธรรมชาติในชุมชน

- มีการจัดตั้งชุด ชรบ. รักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้าน และช่วยเหลือกิจกรรมในชุมชน
- มีการฝึกอบรมอาสาสมัครสายตรวจป้องกันภัย (ตำรวจบ้าน)
- จัดให้มีผู้นำคุ้ม

8. ด้านการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

กลุ่มหัตถกรรมจักสานไม้ไผ่ชุมชนวอแก้ว จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2548 โดยได้รับทุนดำเนินการจากองค์การบริหารส่วนตำบลวอแก้ว ภายใต้ความช่วยเหลือของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดลำปาง ในการจัดการอบรม ฝึกทักษะการจักสาน และส่งเสริมวัสดุอุปกรณ์ กลุ่มจักสานชุมชนวอแก้ว ถือเป็นการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุภายในชุมชน ซึ่งเรียกได้ว่าเป็นการร่วมกันของปราชญ์ทางวัฒนธรรมประจำชุมชน เป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้าน ที่สะท้อนผ่านผลิตภัณฑ์จักสานของกลุ่มจักสาน

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มจักสานนั้น มีหลายรูปแบบ อาทิ แจกันดอกไม้ ชั้นโตก แต่ผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มจักสานบ้านวอแก้วเน้นหนักในการผลิต คือ ชั้นโตกหวาย ชั้นโตกเป็นภาชนะพื้นเมืองของล้านนา ที่สะท้อนวัฒนธรรมการกินอยู่ของคนล้านนา เนื่องจากคนล้านนาจะนั่งรับประทานอาหารร่วมกันเป็นวงบนพื้น และอาหารที่รับประทานส่วนใหญ่ จะประกอบด้วย น้ำพริก ผักนึ่ง รวมกับอาหารพื้นเมืองอื่น ๆ โดยจัดมาในสำรับ ซึ่งจะถูกนำมาวางไว้บนชั้นโตก ชั้นโตกจึงหน้าที่คล้ายโต๊ะวางสำรับอาหาร ชั้นโตกมีหลายขนาดแล้วแต่ขนาดของครอบครัว หรือผู้ร่วมรับประทานอาหาร

ชั้นโตกของกลุ่มจักสานชุมชนวอแก้ว ผลิตขึ้นจากวัสดุประเภทหวาย จึงเรียกว่า ชั้นโตกหวาย โดยชั้นโตกที่กลุ่มจักสานผลิตขึ้นมานั้น มีหลายขนาดด้วยกัน เริ่มต้นที่ขนาดเล็กที่สุด คือ 9 นิ้ว เรื่อยไปจนถึงขนาดที่ใหญ่ที่สุดเท่าที่เคยผลิตมา คือ 22 นิ้ว สินค้าประเภทชั้นโตกจะกำหนดราคาผ่านขนาดของชั้นโตก โดยตั้งราคานี้วละ 15 บาท วัสดุอุปกรณ์หลักในการผลิตชั้นโตกประกอบด้วย หวาย และไม้ไผ่ โดยหวายได้รับการสนับสนุนจาก กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ซึ่งสมาชิกจะต้องนำหวายที่ได้รับมาแช่น้ำทิ้งไว้ 1 คืน ก่อนการจักสานขึ้นรูป เพื่อให้หวายมีความชื้น อ่อนตัว และง่ายต่อการขึ้นรูป ส่วนไม้ไผ่ที่เป็นโครงสร้างและแผงรอง สมาชิกจะต้องเข้าไปตัดมาจากป่าของชุมชน

กลุ่มจักสานชุมชนวอแก้วมี พ่อหนานจิต กันใจบุตร เป็นประธานกลุ่ม กลุ่มจักสานมีสมาชิกทั้งหมด 17 คน โดยสมาชิกของกลุ่มส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุประจำชุมชน ซึ่งจะผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันมาทำการจักสาน ขึ้นอยู่กับช่วงเวลาว่างของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ยังมีการถ่ายทอดองค์ความรู้การจักสานให้แก่เด็กและเยาวชนในชุมชนรวมถึงผู้ที่สนใจอีกด้วย ส่วนผลการตอบแทนในการจักสานของกลุ่มจักสานนั้นเมื่อจำหน่ายสินค้าได้เงินที่ได้จากการจำหน่ายสินค้าจะถูกส่งนำเข้ากลุ่มก่อน จากนั้นจะทำการแบ่งสรรปันส่วนให้แก่สมาชิกที่ทำการจักสาน

การรวมกลุ่มในการจักสานผู้สูงอายุแห่งชุมชนวอแก้วนี้ ถือเป็นการรวมตัวกันของปราชญ์ชาวบ้าน ผู้รู้ ภูมิปัญญาชาวบ้านให้แก่ลูกหลานได้สืบทอดต่อ และยั่งยืน สืบไป